

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра обліку і аудиту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор

С. О. Омельченко

“27” червня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК
(найменування навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності

071 Облік і оподаткування
(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

Облік і оподаткування
(назва програми)

мова навчання

українська

Слов'янськ – 2022 р.

Розробник:

Мартиненко О.В. - ст. викладач кафедри обліку і аудиту ДДПУ

Рецензенти:

Гончар Л.В. д.пед.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту ДДПУ

Пилипенко О.С. к.е.н., доцент кафедри менеджменту ДДПУ

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри обліку і аудиту
Протокол № 11 від «02» червня 2022 р.

Завідувач кафедри

Л.В. Гончар

Погоджено групою забезпечення спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Керівник групи забезпечення

доцент., к.пед.н.

К.О. Яровий

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“27” червня 2022 р.

протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 150	Рік підготовки:	
	4-й	4-й
	Семестр	
	7-й	7-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 3 самостійної роботи здобувача – 6	24 год.	8 год.
	Практичні	
	24 год.	8 год.
	Самостійна робота	
	102 год.	134 год.
	Вид контролю: екзамен	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Управлінський облік» є формування системи знань з організації та методики управлінського обліку, його вдосконалення з урахуванням передового зарубіжного досвіду.

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання, методів навчання,
методів контролю з навчальної дисципліни (обов'язкової)
«УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК»**

Компетентності, які формуються, з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
<p>ЗК1 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями</p> <p>ЗК2 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу</p> <p>ЗК3 Здатність працювати в команді</p> <p>ЗК4 Здатність працювати автономно</p> <p>ЗК8 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності</p> <p>ЗК13 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні</p> <p>ФК2 Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу</p> <p>ФК3 Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в</p>	<p>ПРН 2 Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері економічної відповідальності підприємств</p> <p>ПРН 3 Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.</p> <p>ПРН 4 Формувати й аналізувати фінансову, управлінську звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень</p> <p>ПРН 5 Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу господарської діяльності підприємств</p> <p>ПРН 8 Розуміти організаційно-</p>	<p>словесний (лекція, дискусія), практичний (практичні заняття), робота з навчально-методичною літературою (складання реферату), відеометод (дистанційне навчання), самостійна робота (розв'язання самостійної та контрольної роботи)</p>	<p>тестування, захист практичних робіт, самостійної та контрольної роботи, презентація реферату, екзамен</p>

<p>управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення</p> <p>ФК5 Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень</p> <p>ФК8 Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів</p> <p>ФК12 Здатність застосовувати та формувати інформаційну підтримку управління підприємством з використанням сучасного інструментарію</p> <p>ФК13 Здатність здійснювати контроль як функції управління підприємством з метою забезпечення його ефективного функціонування, оцінки результатів роботи, виконання планів, визначення порушень</p>	<p>економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації</p> <p>ПРН 14 Вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії</p> <p>ПРН 15 Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві</p>		
---	---	--	--

прийнятих норм і стандартів, підвищення відповідальності ФК20 Здатність організувати процес складання і подання форм фінансової звітності згідно з вимогами чинного законодавства			
---	--	--	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	зокрема			усього	зокрема		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку	6	1	1	4	6	1	1	4
Тема 2. Склад витрат виробництва	6	1	1	4	6	-	-	6
Тема 3. Класифікація і поведінка витрат	14	2	2	10	14	1	1	12
Тема 4. Методи обліку і калькулювання витрат	14	2	2	10	14	1	1	12
Тема 5. Облік і калькулювання за повними витратами	6	1	1	4	8	-	-	8
Тема 6. Облік і калькулювання за змінними витратами	6	1	1	4	8	-	-	8
Тема 7. Облік і калькулювання за нормативними витратами	6	1	1	4	8	-	-	8
Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	24	4	4	16	22	1	1	20
Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень	24	4	4	16	24	2	2	20
Тема 10. Бюджетування і контроль	24	4	4	16	22	1	1	20
Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності	14	2	2	10	14	1	1	12
Тема 12. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку. Управлінська звітність	6	1	1	4	4	-	-	4
Усього годин	150	24	24	102	150	8	8	134

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Мета, зміст і організація управлінського обліку	1	1
2	Склад витрат виробництва	1	-
3	Класифікація і поведінка витрат	2	1
4	Методи обліку і калькулювання витрат	2	1
5	Облік і калькулювання за повними витратами	1	-
6	Облік і калькулювання за змінними витратами	1	-
7	Облік і калькулювання за нормативними витратами	1	-
8	Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	4	1
9	Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень	4	2
10	Бюджетування і контроль	4	1
11	Облік і контроль за центрами відповідальності	2	1
12	Взаємозв'язок управлінського і фін. обліку	1	-
Усього годин		24	8

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Суть управлінського обліку та етапи його розвитку	1	1
2	Поняття витрат в управлінському обліку	1	-
3	Мета та напрямки класифікації витрат	2	1
4	Об'єкти і методи обліку витрат	2	1
5	Характеристика системи калькулювання повних витрат	1	-
6	Характеристика системи калькулювання змінних витрат	1	-
7	Суть, завдання та переваги нормативного обліку	1	-
8	Мета і методи взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток»	4	1
9	Процес прийняття рішень і релевантність	4	2

	облікової інформації		
10	Сутність бюджетування та його організація	4	1
11	Концепція центрів та обліку відповідальності	2	1
12	Порівняльна характеристика фінансового та управлінського обліку	1	-
Усього годин		24	8

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Принципи побудови та етапи організації управлінського обліку	4	4
2	Загальна схема обліку витрат діяльності	4	6
3	Моделі поведінки витрат	10	12
4	Види калькуляцій та методи обліку собівартості	10	12
5	Методи обліку повних витрат	4	8
6	Переваги та недоліки системи калькулювання змінних витрат	4	8
7	Особливості складання нормативної калькуляції	4	8
8	Аналіз чутливості прибутку	16	20
9	Рішення стосовно запасів. Рішення стосовно ціноутворення	16	20
10	Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень	16	20
11	Трансфертне ціноутворення	10	12
12	Управлінський аспект фінансової звітності	4	4
Усього годин		102	134

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів затверджені «Положенням про контрольні заходи у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет».

Результати навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни визначаються у балах, що виставляються згідно з критеріями оцінювання, затвердженими в ДДПУ, а саме за 100-бальною шкалою та національною п'ятибальною шкалою для екзаменів («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «неприйнятно»).

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	незараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу, уміння без похибок виконувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини основних дисциплін, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу.

Оцінка «добре» (75-89 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності.

Оцінка «задовільно» (60-74 бали) виставляється здобувачеві, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача.

Оцінка «незадовільно» (26-59 балів) виставляється здобувачеві, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з відповідної дисципліни.

Оцінка «неприйнятно» (0-25 балів) виставляється здобувачеві, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять (більше ніж 50%), і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	max	min	max	min	max	min
T1	0,5	0,5	1,5	0,5	2	1
T2	0,5	0,5	1,5	0,5	2	1
T3	0,5	0,5	2,5	1,5	4	2
T4	0,5	0,5	2,5	1,5	6	3
T5	0,5	0,5	2,5	1,5	4	2
T6	0,5	0,5	2,5	1,5	4	2
T7	0,5	0,5	2,5	1,5	4	2
T8	0,5	0,5	4	3	6	4
T9	0,5	0,5	4	3	6	4
T10	0,5	0,5	4	3	6	3
T11	0,5	0,5	2,5	1,5	6	3
T12	0,5	0,5	2	1	2	1
ІНДЗ	-	-	-	-	10	6
Разом	6	6	32	20	62	34

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	max	min	max	min	max	min
T1	0,5	0,5	2,5	1,5	4	2
T2	-	-	-	-	2	1
T3	0,5	0,5	2,5	1,5	5	4
T4	0,5	0,5	2,5	1,5	5	3
T5	0,5	0,5	2,5	1,5	5	3
T6	-	-	-	-	5	3
T7	-	-	-	-	5	3
T8	0,5	0,5	2,5	1,5	8	5
T9	0,5	0,5	2,5	1,5	8	5
T10	0,5	0,5	2,5	1,5	8	4
T11	0,5	0,5	2,5	1,5	8	4
T12	-	-	-	-	3	1
ІНДЗ	-	-	-	-	10	6
Разом	4	4	20	12	76	44

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, - за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни;

– допущені до складання екзамену (у деканат обов'язково надається аркуш відповіді здобувача).

Здобувач вищої освіти може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії.

Якщо здобувач вищої освіти на екзамені отримав оцінку нижчу, ніж за результатами роботи в семестрі, у відомість обліку успішності виставляється підсумкова оцінка за результатами роботи в семестрі.

Результати семестрового контролю обов'язково оголошуються екзаменатором здобувачам після перевірки їхніх робіт (того ж дня) і заносяться у відомість обліку успішності та залікові книжки здобувачів, а письмові роботи передаються до деканату на зберігання.

У разі, якщо здобувач вищої освіти не з'явився в день складання екзамену, у відомість обліку успішності ставиться запис «не з'явився».

Здобувач, який протягом семестру не набрав 60 балів з навчальної дисципліни, вважається недопущеним до складання екзамену з цієї дисципліни, й у відомість обліку успішності ставиться запис «не допущений».

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під засобами діагностики результатів навчання розуміємо завдання, що передбачають певні дії здобувачів, спрямовані на виявлення як окремих показників засвоєння навчального матеріалу, так і кінцевих результатів навчання.

У якості засобів діагностики результатів вивчення дисципліни «Управлінський облік» застосовуються: тестування, захист практичних робіт, самостійної та контрольної роботи, презентація реферату, екзамен.

Питання до екзамену:

1. Суть управлінського обліку та етапи його розвитку.
2. Принципи, функції та моделі управлінського обліку.
3. Принципи побудови управлінського обліку.
4. Облік по центрах відповідальності.
5. Система записів господарських операцій на рахунках управлінського та фінансового обліку.
6. Склад витрат підприємства та їх регламентація в Україні.
7. Загальна схема обліку витрат діяльності.

8. Принципи облікової класифікації витрат.
9. Поведінка витрат.
10. Методи вивчення поведінки витрат.
11. Сутність обліку витрат.
12. Об'єкти і методи обліку витрат.
13. Види калькуляцій та методи обліку собівартості.
14. Облік і розподіл непрямих витрат.
15. Характеристика системи калькулювання повних витрат.
16. Методи обліку повних витрат.
17. Характеристика системи калькулювання змінних витрат.
18. Переваги та недоліки системи калькулювання змінних витрат.
19. Суть нормативного обліку.
20. Облік зміни норм та відхилення від норм.
21. Особливості складання нормативної калькуляції.
22. Система стандарт-костінг як закордонний аналог нормативного методу калькулювання.
23. Мета та методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг діяльності – прибуток».
24. Аналіз чутливості прибутку.
25. Аналіз взаємозв'язку «витрати – обсяг діяльності – прибуток» в умовах виробництва декількох видів продукції.
26. Процес прийняття рішення і релевантність облікової інформації.
27. Аналіз варіантів альтернативних рішень.
28. Оптимальне використання ресурсів в умовах обмежень.
29. Рішення стосовно запасів.
30. Рішення стосовно ціноутворення.
31. Суть бюджетування та його організація.
32. Функції бюджету.
33. Складання та узгодження бюджетів.
34. Контроль виконання бюджетів.
35. Концепція центрів та облік відповідальності.
36. Оцінка діяльності центрів витрат.
37. Оцінка діяльності центрів доходу.
38. Оцінка діяльності центрів прибутку.
39. Організація обліку відповідальності за методом «тариф - година – машина».
40. Оцінка діяльності центрів інвестицій.
41. Трансфертне ціноутворення.
42. Порівняльна характеристика фінансового та управлінського обліку.
43. Внутрішня звітність підрозділів. Типи внутрішньої звітності.
44. Фінансова звітність. Управлінський аспект фінансової звітності.

7. Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 534 с.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-ХІУ, зі змінами та доповненнями.
3. Управлінський облік і контроль: посібник для студентів бакалаврського та магістерського рівня вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування та 073 Менеджмент / Л. В. Гончар, О.В. Мартиненко. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна, 2020. – 208 с.
4. Управлінський облік. Підручник затверджений МОН України Фаріон І.Д.: Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 792 с.
5. Управлінський облік: підручник / О.В. Фоміна, О.А. Мошковська, О.О. Августова [та ін.]; за заг. ред. О. В. Фо міної. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. – 228 с.

Допоміжна

1. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 р. № 132 (Чинна редакція). URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0132555-01>.
2. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості робіт (послуг) на підприємствах і в організаціях житлово-комунального господарства, затверджені наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 06.03.2002 р. № 47 (Чинна редакція). URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.4292.0>.
3. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності від 22.05.2002 р. № 145 (Чинна редакція). URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1022.110.0>.
4. Методичні рекомендації з формування собівартості вишукувальних робіт з урахуванням вимог положень бухгалтерського обліку від 29.03.2002 р. № 64 (Чинна редакція). URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.4758.0>.
5. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.12.2010 р. № 573 (Чинна редакція). URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.42747.0>.
6. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті, затверджені наказом Міністерства транспорту України від 05.02.2001 р. № 65 (Чинна редакція). URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1040.644.0>.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 р. № 290 зі змінами і доповненнями станом на 31.05.2011 р. (Чинна редакція). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0860-99>.

8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318, зі змінами та доповненнями (Чинна редакція). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0027-00>.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сервер Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
2. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
3. Державна фіскальна служба України. URL: <http://www.sfs.gov.ua/>
4. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
7. Рахункова палата України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/>
8. Ліга Бізнес Інформ. URL: www.liga.net/
9. Нормативні акти України. URL: www.nau.kiev.ua/
10. Право. Україна. URL: www.legal.com.ua/oqi-bin/rnatrix.ogi/pravo.html
11. Українське право. URL: www.ukrpravo.com/

9. Посилання на дистанційний курс

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=213>

Мартиненко О.В.

ст. викладач кафедри обліку і аудиту

